ශාන්ත මුනිවරයා

බිම්බිසාර කියල කියන්නේ ඉන්දියාවෙ හිටපු බොහෝම බලවත් රජ කෙනෙක්. බෝධිසත්ව අවධියේ සිටම සිද්ධාර්ථ ගෞතමයන්ව හඳුනන මේ රජතුමා, සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ධර්ම ශ්රවනය කරලා උතුම් වූ සෝතාපන්න භාවයට පත් වෙච්ච ආර්ය ශ්රාවකයෙක්.

මේ රජතුමා යටතේ වැඩ කරපු එක්තරා ප්රාදේශීය නායකයෙක් හිටියා. එයාගෙ නම පුක්කුසාති. පුක්කුසාතිත් මේ බිම්බිසාර රජ්ජුරුවන්ට බොහෝම කුළුපගයි. හරීම යටහත් පහත්. වෙළඳ කණ්ඩායම් එනකොට නිතර නිතර ඒ ගොල්ලො අතේ තුටු පඬුරු එවන්න අමතක කලේ නැහැ. මේවට පෙරලල තුටු පඬුරක් යවන එක බිම්බිසාර රජ්ජුරුවන්ගෙත් එක්තරා විනෝදාංශයක් වුනා.

හැබැයි ධර්ම ශ්රවනය කරලා ආර්ය භාවයට පත් වුනාට පස්සේ, බිම්බිසාර රජ්ජුරුවො කල්පනා කරනවලු, දැන් මම යවන්න ඕන තෑග්ග ඊට වඩා වෙනස් එකක් වෙන්න ඕන කියල. එහෙම හිතල බිම්බිසාර රජ්ජුරුවො කල්පනා කරනවලු, මහා කාලෙකින් මේ ලෝකයට පහළ වෙන, තමන් වහන්සේගේම නුවණින් ධර්මය අවබෝධ කරන, සියළුම ලෝක සත්වයන්ට ඒ කරුණාවේ මාර්ගයේ, ධර්මය පහදල දෙන්න සූදානමක් තියන, ඇස කන නාසය ආදී ඉන්ද්රියන් වලට එන අරමුණු වලට, ඇලෙන්නෙත් නැති, ගැටෙන්නෙත් නැති, ඒ වගේම මුලා වෙන්නෙත් නැති, සිහියෙන් යුක්තව වාසය කරන, මේ ලෝකේ කාටත් වන්දනාමාන කරන්න පුළුවන්, උතුම් වූ ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණයන් ගැන සඳහන් කරල රන්පතක් යවන්න කල්පනා කරනවා.

මේ රන්පත දැකලා පුක්කුසාති රජ්ජුරුවන්ට පුදුමාකාර ශ් රද්ධාවක් එනවා. ඒකට හේතුව පෙර ජීවිතයකදී මේ රජතුමාත් බොහෝම වීර්යය වඩලා භාවනා කරපු, කාශ්යප බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ් රාවකයෙක් හින්ද. මෙයා වහාම එයාගෙ රාජ්යය අයින් කරල, ඔටුන්න ගලවල පැත්තකින් තියල, බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනුවෙන් සිවුරක් වගේ දෙයක් අරගෙන පොරව ගන්නව. පොරවගෙන බිම්බිසාර රජ්ජුරුවන්ගෙ ඒ සඳහනේ තිබ්බ හැටියට, බුදුරජාණන් වහන්සේ කියන කෙනා ඉන්න පැත්තට මෙයාගෙ රට අතෑරල, රාජ්යය අතෑරල යන්න පටන් ගන්නව.

දවස් ගාණක් ඇවිදගෙන යනවා. අවසානෙදි එක්තරා ගමක, වළං හදන තැනක් හම්බ වෙනව මෙයාට. රෑ බෝ වෙච්ච හින්ද කල්පනා කරනව, එදා එතන නවතින්න ඕන කියල. ඒ ගෙදර අයිති එක්කෙනාගෙන් ඇහුවට පස්සෙ එයා අවසරය දෙනව. එදාම ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේත්, කොහේ හෝ ගමනක් වඩින ගමන් හරි මේ කුඹල් ගෙදරටම එනවා. එහෙම වැඩම කරලා ඒ කුඹල්කාරයගෙන් අහනවලු,

"අද රාත්රී මට මෙහේ නවාතැන් ගන්න පුළුවන්ද?" කියල.

කුඹල්කාරයත් දන්නෙ නෑ මේ කාටද කතා කරන්නෙ කියල. බුදුරජාණන් වහන්සේට කුඹල්කාරය කියනවලු,

"තව ශ්රමණයෙක් ඉන්නවා. එයා කැමති නම් ඔයත් ඉන්න" කියල.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ ශාලාවට ගිහිල්ල ඇතුලෙ හිටපු පුක්කුසාති පැවිද්දගෙන් අහනවලු,

"මමත් අද මෙහෙ නතර වුනාට කමක් නැද්ද?" කියල.

පුක්කුසාති අවසරය දෙනව. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේත් මේ පැවිද්දත් නිහඬව භාවනාවේ ඉන්නවලු. රෑ බොහෝ වෙලාවක් දෙදෙනාම භාවනාවේ කල් ගත කරාට පස්සේ, බුදුරජාණන් වහන්සේ කල්පනා කරනවලු, දැන් මේ කෙනාට කතා කරන්න ඕන කියල. තථාගතයන් වහන්සේ හඬ අවදි කරල පුක්කුසාතිගෙන් අහනවලු,

"ඔබ කවුරු වෙනුවෙන්ද පැවිදි වුනේ?" කියල.

මේ කාමරේ හරි අඳුරු කාමරයක් කියලයි සඳහන් වෙන්නේ. එකිනෙකාට එකිනෙකා පේන්නෙ නැතුව ඇති එතකොට. පුක්කුසාති බිම්බිසාර රජ්ජුරුවො එවපු ලියුමෙ තිබිච්ච ඒ සම්පූර්ණ ගුණ ටික කියනවලු.

"ශාක්ය කුලයේ ඉපදිච්ච, සිද්ධාර්ථ ගෞතම නමින් මහණ වෙච්ච, 'බුද්ධ' කියල සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත් වෙච්ච, ඇස කන ආදී ඉන්ද්රියන්ගෙ ග්රහණයට හසු වෙන්නෙ නැති, ලෝකයෙන් නිදහස් වෙච්ච, තමන් වහන්සේගේම අවබෝධයෙන් ධර්මය අවබෝධ කරපු, ඒ තථාගතයන් වහන්සේ වෙනුවෙනුයි මං පැවිදි වුනේ"

කියල බුදුරජාණන් වහන්සේටම කියනවලු. ඒ වෙලාවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පුක්කුසාතිගෙන් අහනවලු,

"හොඳයි ඔබට ඒ කෙනාව හම්බ වුනොත් හඳුනගන්න පුළුවන් වෙයිද?" කියල.

පුක්කුසාති කියනවලු,

"මම දැකල නැති හින්ද හඳුන ගන්න බැරි වෙයි" කියල.

ඒ වෙලාවෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ පුක්කුසාතිට ධර්මය දේශනා කරන්න පටන් ගන්නව.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කියල දෙනවා,

"සත්වයාගේ කොටස් හයක් තියනව. පොළවෙ පස් වගේ ඝණ කොටස් තියනව. ඒව පොළවට එකතු වෙච්ච දවසට විනාස වෙලා යනව. අතුරුදහන් වෙලා යනව. ගලන වතුර වගේ තවත් කොටසක් තියනව. ඒව කවද හරි වතුරට එකතු වෙච්ච දවසට නැති වෙලා යනව. නොපෙනී යනව. ගින්දරට අහු වුනාම පිච්චෙන කොටසක් තියනව. ඒව ගින්නට අහු වෙච්ච වෙලාවට ගින්නෙන් දැවිල විනාස වෙලා යන්න පුළුවන්. වාතය වගේ කොටසක් තියනව. ඒව වායුගෝලයට, වාතයට එකතු වුනාම වායුවත් එක්ක ගසාගෙන යනව. අතුරුදහන් වෙනව. ඔය කාරණා අතර හිඩැස් පිරිල තියනව. අවකාශ හැටියට. ඒව අවකාශයට එකතු වුනාම නැති වෙලා යනව. මේ කාරණා ඔක්කෝම එකට ගැට ගහල තියන විඥ්ඥාණයක් තියනව. ඒක මායාවක්. ඒ දේ විවිධාකාර වූ දේවල් මවා පානව.

ලෝකයා ඔය කියන කාරණාවල් හයට ලොල් වෙනව. මනාපය ඇති කර ගන්නව. ඇලෙනව. බැඳෙනව. ඒ ඇලෙන, බැඳෙන, මනාපය ඇති කරගන්න, ලොල් වෙන හින්දා ලෝක සත්ත්වයා සංසාර වූ දුකට පත් වෙනවා. දුක් විඳිනවා. ඒ දුකෙන් නිදහස් වෙන්න ඥාණවන්ත වෙන්න ඕන. ඒ දුකෙන් නිදහස් වෙන්න, අතහරින්න ඉගෙන ගන්න ඕන. ඒ දුකෙන් නිදහස් වෙන්න සත් යවාදී වෙන්න ඕන. ඒ දුකෙන් නිදහස් වෙන්න බැහැර කිරීම පුරුදු කරන්න ඕන. නොඇලීම පුරුදු කරන්න ඕන.

ලෝකයා ඔය කියාපු කාරණාවලට ඇලිල ඉන්නෙ, හැඟීමෙන් අල්ලන හින්දයි. හැඟීම නැතිකරපු කෙනාට ලෝකයෙන් නිදහස් වෙන්න පුළුවන්. ඒ හැඟීම නැති කරපු කෙනාටයි කියන්නෙ ශාන්ත මුනිවරයා කියල.

මේ දේශනාව අහලා පුක්කුසාති, සංසාර දුකෙන් අත්මිදිච්ච උතුම් වූ ආර්ය ශ්රාවකයෙක් බවට පත් වෙනව.

ජිනං වන්දාම ගෝතමං

පූජනීය පදියතලාවේ මේධාවි හිමි